

Κείμενο

[Έργα τέχνης εναντίον καλλιτεχνών]

Ακόμα κι αν κάποιος κατάφερνε να δημιουργήσει έναν πίνακα που θα ήταν πανομοιότυπος μ' έναν πίνακα, ας πούμε, του Σεζάν¹, αυτό σαν επίτευγμα διαφέρει πολύ από το επίτευγμα του ίδιου του Σεζάν. Αυτό που εν μέρει εκτιμούμε στο επίτευγμα του Σεζάν δεν είναι απλώς η δημιουργία ενός μεμονωμένου, όμορφου πίνακα, αλλά μάλλον ο τρόπος με τον οποίο καθιέρωσε ένα πρωτότυπο στυλ και δημιούργησε μια ολόκληρη σειρά από πίνακες. Η πρωτοτυπία του αποτελεί μέρος του επιτεύγματός του, όπως επίσης και ο τρόπος με τον οποίο οι διαφορετικοί πίνακες που δημιούργησε κατά τη διάρκεια της ζωής του συνεισφέρουν στο να κατανοήσουμε κάθε μεμονωμένο έργο που παρήγαγε. Μπορούμε να εκτιμήσουμε απόλυτα το καλλιτεχνικό του επίτευγμα τοποθετώντας απλώς τον κάθε πίνακα μέσα στο πλαίσιο ολόκληρης της παραγωγής του.

Αντίθετα, ένας πλαστογράφος μπορεί να έχει το μηχανιστικό ταλέντο ως ζωγράφος που είχε και ο Σεζάν, παρόλο που το επίτευγμα του Σεζάν δεν περιορίζεται στο ταλέντο του ως τεχνίτη. Ο πλαστογράφος που αντιγράφει χωρίς πρωτοτυπία δεν μπορεί ποτέ να ευελπιστεί ότι θα γίνει μεγάλος ζωγράφος· γιατί ο πλαστογράφος δεν μπορεί να παρουσιάσει πρωτοτυπία με τον τρόπο που ήταν πρωτότυπος ο Σεζάν. Όμως, στην περίπτωση που ο πλαστογράφος παράγει έργα στο στυλ του Σεζάν, αντί για πραγματικά αντίγραφα υπαρκτών πινάκων, μπορεί να υπάρχουν σοβαρότεροι λόγοι, για να συγκριθεί η καλλιτεχνική αξία των απομιμήσεων με την αξία των πινάκων του Σεζάν. Ωστόσο, ο πλαστογράφος θα αντέγραφε ένα στυλ αντί να το δημιουργήσει.

Από την πλευρά μας εμείς έχουμε την τάση να εκτιμούμε τη δημιουργικότητα του αυθεντικού καλλιτέχνη περισσότερο από τις ικανότητες του αντιγραφέα, επειδή η δημιουργικότητα είναι σημαντική πλευρά της καλλιτεχνικής αξίας. Αυτό αποδεικνύει βεβαίως ότι δε θα πρέπει να θεωρούμε τον πλαστογράφο ισάξιο με τον πρωτότυπο καλλιτέχνη, απλώς και μόνο επειδή είναι ικανός να παράγει μια πειστική απομίμηση. Και σ' αυτήν την περίπτωση, όταν έχουμε το αντίγραφο ενός αυθεντικού πίνακα, μπορούμε και πάλι να εκτιμήσουμε την καλλιτεχνική αξία του Σεζάν βλέποντας το αντίγραφο. Αυτό το επιχείρημα, λοιπόν, δεν αντιτάσσεται στην καλλιτεχνική αξία των απομιμήσεων, αλλά στα καλλιτεχνικά προσόντα των πλαστογράφων. Το αντίγραφο θα μας επέτρεπε να διαπιστώσουμε την ιδιοφυΐα του Σεζάν και όχι του πλαστογράφου.

Τέλος, το πραγματικό πρόβλημα με τις πλαστογραφίες είναι ότι από τη φύση τους περιλαμβάνουν μια προσπάθεια να παραπλανήσουν το κοινό ως προς την πηγή

¹ Σπουδαίος Γάλλος ζωγράφος του 19ου αιώνα.

τους. Μια πλαστογραφία δεν θα ήταν πλαστογραφία χωρίς την πρόθεση να παραπλανήσει. Θα ήταν αντίγραφο ή ζωγραφικό πείραμα στο στυλ κάποιου άλλου καλλιτέχνη. Ο λόγος που οι πλαστογραφίες είναι κατώτερες των αυθεντικών έργων είναι εν μέρει το γεγονός ότι εμπεριέχουν το στοιχείο της παραπλάνησης, που ισοδυναμεί με ψέμα. Επομένως, ίσως υπάρχουν σοβαροί λόγοι να διατηρήσουμε κάποια ηθικά ζητήματα ξεχωριστά από τα καλλιτεχνικά, γιατί κι αν μια λαμπρή πλαστογραφία εμπεριέχει την παραπλάνηση, δεν παύει εντούτοις να είναι εντυπωσιακή ως έργο τέχνης.

N. Warburton (1999). *Φιλοσοφία – Τα βασικά ζητήματα*. Αθήνα: Περίπλους, 251 - 252 (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A. (Μονάδες 20)

A. Να αποδώσετε περιληπτικά το κείμενο (80 - 100 λέξεις).

(μονάδες 20)

B. (Μονάδες 15)

B1. Ποια μπορεί, κατά τον συγγραφέα, να είναι η καλλιτεχνική αξία ενός πλαστού έργου τέχνης; (60 – 80 λέξεις)

(μονάδες 10)

B2. Πώς επιτυγχάνεται η συνοχή ανάμεσα στις παραγράφους του κειμένου;

(μονάδες 5)

Γ. (Μονάδες 15)

Γ1. Να γράψετε μία παράγραφο 50-60 λέξεων στην οποία να χρησιμοποιήσετε την ακόλουθη περίοδο:

«Ο πλαστογράφος που αντιγράφει χωρίς πρωτοτυπία δεν μπορεί ποτέ να ευελπιστεί ότι θα γίνει μεγάλος ζωγράφος».

(μονάδες 10)

Γ2α. Αφού επισημάνετε στο κείμενο ένα παράδειγμα μεταφορικής/συνυποδηλωτικής χρήσης της γλώσσας, να αιτιολογήσετε τη χρήση του.

(μονάδες 2)

Γ2β. Να γράψετε μία περίοδο 20-30 λέξεων στην οποία να χρησιμοποιήσετε το παράδειγμα της μεταφορικής/συνυποδηλωτικής χρήσης που επιλέξατε με κυριολεκτικό/δηλωτικό τρόπο.

(μονάδες 3)